

Edebiyat Sahnesinde Yürekli Bir Kalem Oylum Yılmaz

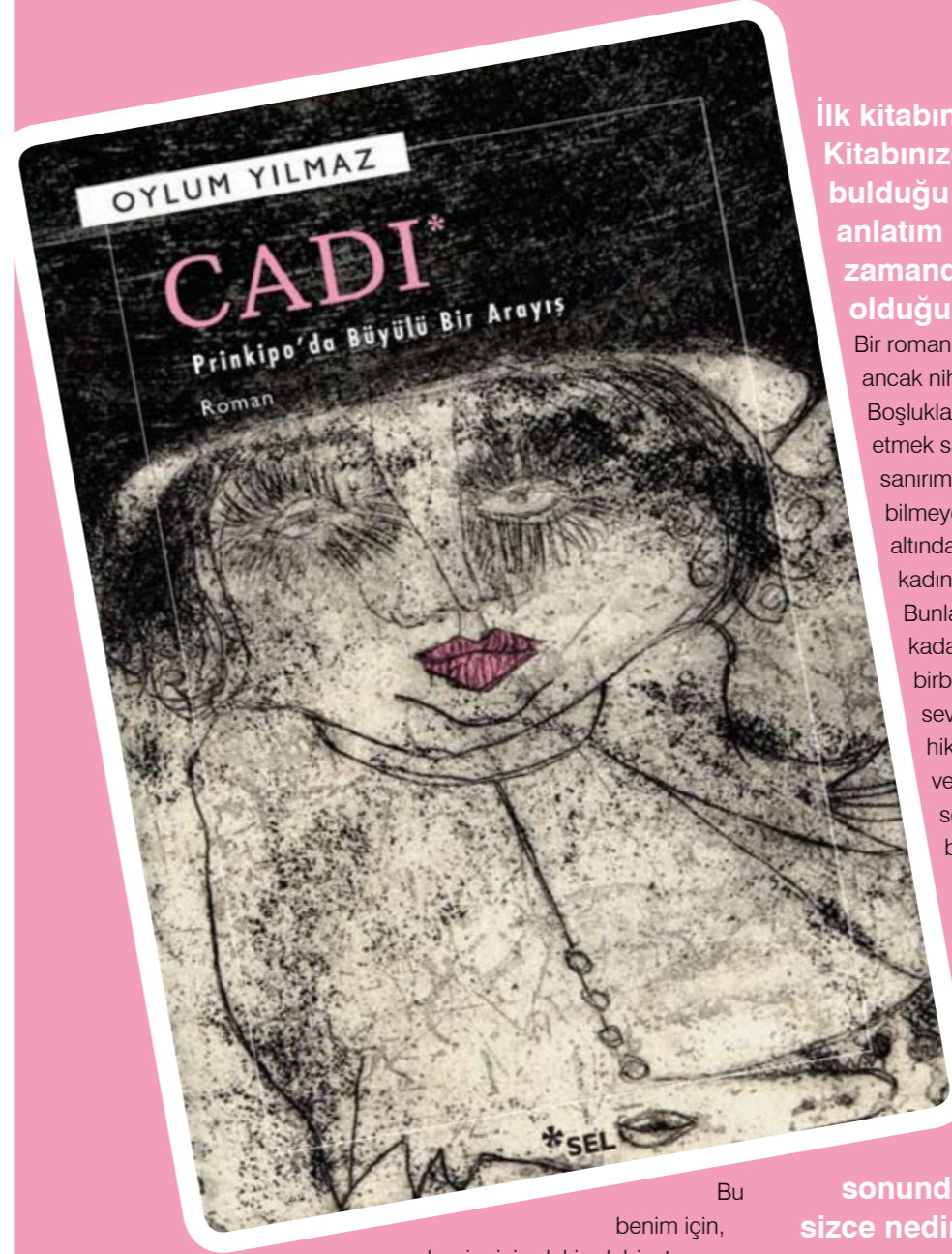
Edebiyata uzun yıllar sağlam bir okuyucu ve kalemi keskin bir eleştirmen olarak gönül vermiş Oylum Yılmaz, Büyükada'nın rüzgarıyla harmanladığı ilk romanı "Cadı"yla yazarlık sınavını başarıyla geçerek okuyucusuyla buluştu.

Öğrenimini İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nde tamamladıktan sonra Radikal, Referans ve Birgün gazetelerinde edebiyat yazıları ve kültür sanat sayfalarında içerik editörlüğü yapan Oylum Yılmaz, kısa sürede kendi okuyucu kitlesini yakaladığı ilk roman denemesi "Cadı"yla yazın dünyasında yazarlık mertebesine haklı bir başarıyla yükseldi. Kitap okuyucudan tam not alırken Yılmaz'la, edebiyattan kitap eleştirmenliğine sırada bekleyen kitap projesinden kendisini daha yakından tanıyacağımız kişisel paylaşımlarına kadar muhabbetli bir röportaj gerçekleştirdik. Büyükada'nın yetiştirdiği şimdinin Bodrum sakini yazar Oylum Yılmaz'la sohbetimize sizi de davet ediyoruz.
röportaj:hülya ulupınar

Edebiyatın öncelikle sağlam bir okuru ve eleştirmeniyken sonrasında mutfağına geçen ve ilk özgün kitabını yayımlayan bir yazar olarak bu geçişin hikâyesini sizden dinleyebilir miyiz?

Uzun bir geçiş dönemi oldu bu benim için diyebilirim, tabii eğer bir geçiş söz konusuysa... Eleştirmenlik, editörlük, kitap-edebiyat dergilerinde çalışma serüveni... Hepsi edebiyata dair belki ama benim için durmaksızın edebiyatın etrafında dolanıp da bir türlü tam olarak içine girememek gibiydi... Ta ki Cadı'nın hikayesi içime doğana dek... Sevdiğiniz işi yaparsınız ama içinde bir şeyler kıpır kıpırdır, sadede gel demek ister sanki birisi hiç durmadan.

OYLUM YILMAZ

CADI*

Prinkipo'da Büyülü Bir Arayış

Roman

*SEL

Bu benim için, benim içimdeki edebiyatın çağrısıydı, onu susturmak mümkün olmadığı için yazdım, en çok yazarken mutlu olduğum, iyileştiğim için yazdım. Hayatı güzel hikayeler okumak olan ben, minnetimi bundan sonra hikayeler yazarak göstermek istedim, istiyorum. Zaten bu anlamda baktığınızda "Cadı" da bu türden bir buluşun hikayesi. Karanlık bir kahramanın hayatının içine dalan anlatıcı, nihayetinde bir şifacı-yazara dönüşüyor, hayatın içinden edebiyatı müdeleyerek çıkıyor kendi kendine... Tabii burada bir haksızlık da yapmak istemem, özellikle eleştirmenliğin şimdi geriye dönüp baktığımda yazarlıkla birbirinin içinden geçtiğini, ayrışamayacaklarını düşünüyorum ya yine de edebiyatın kıyısında dolandığını düşünen, hisseden herkese, içlerindeki çağrıya kulak verdikleri zaman tüm dünyanın onlar için değişeceğini söylemek isterim.

İlk kitabınız Cadı okuyucuyla buluştu. Kitabınızda okuyucunun kendini içinde bulduğu ve kurguya dahil olduğu bir anlatım fark ediliyor. Yazarken aynı zamanda bir okuyucu psikolojisinde olduğunuz tespiti yapabilir miyiz?

Bir roman yazmak üzere masanın başına oturdum ancak nihayetinde elimde bir uzun şiirle kaldım. Boşlukları doldurmak, özellikle de bir şiiri var etmek sadece onu yazanın işi değil ki. Burada sanırım bir okuyucu psikolojisinden ziyade kendini bilmeyen bir şair tutumu var. Kurgunun buyruğu altında düşünemeyen karmaşık, cinsiyetçi bir kadın sezgisi. Okuyucu, eleştirmen, yazar. Bunları katman katman ayırmak bilmem ne kadar doğru olur. Hepsi birbirinin içinde eriyor, birbirini var ediyor yazarken. Ancak hikayeleri seven hem de çok seven bir okur olmanın, hikayelerden medet ummanın, edebiyatın şifa vericiliğini hissetmenin yolunu aydınlatıldığını söyleyebilirim. Umarım Cadı'yı okuyanlar da bunu hissederler.

Kitap eleştirilerinizde genelde hep ortak slogan dikkat çekiyor. Gerçek edebiyat üretenlerin, deforme edebiyatçılara yenik düştüğünü dile getiriyorsunuz günün sonunda. Gerçek edebiyat kavramı sizce nedir?

Gerçek edebiyatı tanımlamak, bir iskelet çıkarmak çocuksu bir çaba olacaktır kuşkusuz. Ancak edebiyat'mış' gibi yapanları ayırt etmek o kadar da zor değil. Hiçbirimiz için zor değil. Edebiyat adı altında tüccarlığa soyunanları, verilen pozları herkes görüyor, güce ve iktidara yanaşmak için yazılan yazıları herkes okuyor. Kötü dil, kaba çizilmiş karakterler, işlenemeyen öyküler, kötücül söylemler. Burada iş biz okurlara düşüyor elbette. Kimseye şunu, bunu yapma diyemezsin, ahlakçı kesilemezsin, bu edebiyatın alanını da, bağımsızlığını da kısıtlar. Ama bu niyetlerle yazılmış olanları okumamak da bizim özgürlüğümüz, okuyup eleştirmek de öyle. Popüler edebiyata karşı değilim, nihayetinde okurlara kolayca ulaşarak onları edebiyata vardırılmakta yardımcı bir rol üstleniyor. Ancak popüler olmuş, çok satma 'mertebesine' erişmiş yazarların kendilerini geliştirmek bir yana gün be gün köreldiklerini, her defasında daha

da kötü bir dille, daha da berbat kurgularla yazdıklarını görmek üzüyor insanı. Yaratımın her adımında öne çıkar ego hiç kuşkusuz, ancak bizim çağımızda, insanlar aslında ne o olmak istiyorlar ne de bu, insanlar sadece, edebiyat, müzik, sinema vb. aracılığıyla meşhur olmak istiyorlar. Bu arzu yaptıkları her işe bir veba gibi bulaşılıyor. Cadı'da bir yerde dendiği gibi bence "şimdi başkalarının karanlık masallarından artık çıkma vakti."

Bizi kuşatan tüketimin hızına yetişemediğimiz bir yüzyıl var karşımızda... Hayata dair birçok yaratım gibi edebiyat da bu yüzyılda hızlı tüketimin kurbanı mı oldu ne dersiniz? Hayatı tüketim üzerinden algılamak ne acı. Hepimizin ortak acısı bu. Kimse daha çok üretmek için yaşamıyor, herkes daha çok tüketebilmek için çalışıp çabılıyor ve tükeniyorken edebiyatın bundan azade kalması çok zor. Sermayenin doğasına ters bir kere. Ama yine de sadece edebiyata demeyelim, tüm sanata hakim olan, içkin olan bir şey de var ki, onu tüketim kültürünün içinde bile tam olarak eritmek mümkün değil: Edebiyatın ve sanatın başat olan tüm eğilimlere dair karşı duruşu. Bunu sanırım hiçbir sistem çürütmeye muktedir değil.

Birçok insan sosyal medyanın insanların ifade yeteneklerini, -tırnak içinde- edebi yönlerini ifşa etmek için en ulaşılır ve kitlelere çabuk ulaşma mecrası olduğunu düşünüyor. Sizce bu yazın dünyasında bir çürümeme yoksa bir tür çeşni mi? Sosyal medyanın kitlelere ulaşma becerisi artık tartışılmaz derecede aşık. Çok kültürlülük, çok çeşitlilik ve tam anlamıyla dev bir kavram kargaşası. Kitabı bir meta olarak düşünmek zaten çürümenin ta kendisi. Ancak buna karşı durmak da çocuksu, gülünç bir çaba. Yazdıklarınızı basmayacak mısınız? okurunuza ulaşmak için satmayacak mısınız? Kaçış yok elbette. Ancak bir parça zamana ihtiyacımız var şimdi durduğumuz bu yerde. Bir vakitler televizyonlar reality şovlardan geçilmiyordu, ancak onlardan geriye pek az şey kaldı. Şimdi de sosyal medya paylaşımı, onun yayın sektörüne sızı. Kuşkusuz birileri bu işlerden zengin olacak, ama sanırım ne mutlu ki yine geriye pek az şey kalacak.

Sabit Fikir'de kitap eleştirmenliğine devam ediyorsunuz. Oradaki sinerjiyi nasıl buluyorsunuz? Eleştirilerinize aldığınız geri dönüşler hemfikirliliğe mi yoksa muhalefetliğe mi tekabül ediyor?

Bir edebiyat gazetecisi, bir eleştirmen olarak hiçbir yerde bulamadığım özgürlük, sansürsüzlük ve aidiyet hissini Sabit Fikir'de buldum. Üstelik merkeze bu kadar uzakken... Sabit Fikir'deki gerçek anlamda eleştirinin peşinde olma arzusunu, bulamasak da, çok seviyorum. Yoksa bugün

edebiyat-kitap dergileri çok farklı kaygılarla ortaya çıkıyorlar genellikle, hizipleşme, kulüpleşme, birbirini kayırma veya yok sayma hakim ortama. Tanışıklıklar ve çıkarlar uğruna yeteneksizlik övülüyor, eleştiri ise git gide ölüyor. Böyle bir ortamda, tekleştirmek istemem asla ama, Sabit Fikir bir vaha gibi. Yazılarıma gelen tepki ise hemfikirlikten ziyade hep muhalefete daha yatkın. Ne güzel, beni motive ediyor, çekip çeviriyor.

Çocukluğunuz Büyükada'da geçmiş. Kitabın belkemiğinde de karşımıza çıkan ada havasını sizden dinleyebilir miyiz? tabii ki ada yaşamının Cadı'daki yansımalarını da...

Cadı'nın belki de en önemli kahramanı ada. Bu hayatta herkesin kendi ada'sını aradığını, yaşadığını düşünüyorum doğma büyüme bir Büyükadalı olarak. Böylesine çok

kültürlü bir ortamda, doğal olarak ona eşlik eden zarif bir mimari anlayış ve etkileyici bir doğanın içinde büyüme, yaşamak neresinden bakarsanız bakın, bir ayrıcalık... Şehrin yarattığı aidiyetsizlik hissini, yabancılaşma, yalnızlığın, kaos duygusunun silindiği, bütün bunların anlamlarının değiştiği bir yer ada. Güzel ve vahşi bir hikayenin kendisi gibi; içine girmesi zor, girince de çıkması..."Sezgilerin, sanrıların ve tüm o sözde tanrıların işe yaradığı tek yer", dolayısıyla masalsi ve tekinsiz de biraz. Yine de adalı olan herkes bilir ki, herkesin kendi ada'sı, herkesin kendi ada'sına dair başka başka anlatacakları vardır.

Oylum Yılmaz'ın bir sonraki kitabını beklemeye başlamalı mıyız? Anlatmaya niyetlendiğiniz başka hikâyeler var mı geride bekleyen?

Fantastik yanı daha ağır basan bir hikaye üzerinde çalışıyorum şimdilerde.

Olumlu eleştirilerinizi alan yazarlar ve eserleri hangileri şu aralar?

Türk edebiyatından yanıt vermek isterim. İsmail Güzelsoy'un, Sema Kaygusuz'un, Barış Bıçakçı'nın yazdıklarını çok severek okuyorum. Leyla Erbil'in ise son romanı "Kalan" ile Türk edebiyatını adeta kutsadığını düşünüyorum.

Kitabınız Cadı ile ilgili yorumlarda en sık deklare edilen detay, neredeyse hepimizin hayatlarında var olmuş mitlerin öykülerin ve karakterlerin var olduğu gerçeği... Burada ortak bir kültürün mirasına sahip oluşun değerliliğini mi anlatmak istediniz?

Daha çok yağmalanmış, bastırılmış içgüdüsel doğamızın üzerinde duruyorum Cadı'da. İçgüdüsel doğalarımızla bir olup yarattığımız o kültürel hayat; tıpkı vahşi doğa, vahşi topraklar gibi kötü kullanılmış çünkü. Artık yaşlı ormanların ve özellikle yaşlı kadınların sesine, sözüne kulak vermiyor kimseler çünkü. Buralara gelişimizse o kadar da eski değil. İnsanların masallarla büyüldüğü, kültürler içinde erginlenme törenleriyle yetiştirildiği ve şiirler ve meseller ve fıkralar dinlediği bir geçmiş, o kadar da

geçmiş değil. Cadı'nın kahramanı Ümran'ın durduğu yer, işte tam da bu değişimin ortası. Mitlerden, masallardan dolayısıyla da içgüdüsel doğamızdan hızla uzaklaşmaya başladığımız bir dönemde, vahşi doğasını bastıramayan bu kadının hikayesi aracılığıyla reddi miras yapmanın nasıl acıklı, nasıl çarpık sonuçlar verdiğinin de altını çizmek istedim. Ortaklaşa kurduğumuz kültürel mirasın sembolik, müzelerde tozlanacak bir şey olamayacağını ise bilmem ki gösterebildim mi?

Türk edebiyatı için yakın zamanda gerçekleşmesini ümit ettiğiniz temennileriniz var mı? Varsa neler?

Bu kadar çok romanın yazılmasının nihayetinde romanın temizleneceği, roman türünde edebi kaygıların keskin ve yüksek olacağı bir döneme girilmesini bekliyorum. Bir de Türk şiirinin yeniden parlamasını hevesle temenni ediyorum.